

Parte-hartzea
haurtzaroaren kulturatik
(bir)pentsatzen

Esku artean daukazu dokumentu hau proposamen bat da. Parte hartzearen kultura desberdin bat sustatzeko marko posible baten proposamena. Haurtzaroaren kulturatik birpentsatutako parte-hartze kultura baterako markoa. Parte Hartuz, Emagin, Joxemi Zumabalabe Fundazioa eta Oinherriko eragileen arteko erkarlanetik osatu da. Eragile hauen esperientzia eta ezagutzetatik abiatuz, gaiaren inguruan buruturiko hausnarketa baten emaitza delarik.

Baina ez da emaitza definitibo bat, praktikan esperimendatu beharreko proposamen bat baizik. Eta ondorioz, praktika horretatik aterako diren ezagutza berri, kontraesan, deserosotasun, ilusio eta bizipenetatik osatzeko asmoa daukagun proposamena.

Aurkibidea

0. *Kokapena / Arrazoibidea*

1. *Parte-hartzetik ekintza komunitariora*

- a. Zer da Parte-hartzea? Nola ulertzen dugu?
- b. Parte-hartzetik haratago, komunitatearen parte izatera
- c. Parte hartzean hezteak: intimitatetik komunera

2. *Hurtzaroaren kultura*

- a. Zer da hurtzaroaren kultura?
- b. Jolasa eta inizatibaren garrantzia

3. *Parte-hartzea hurtzaroaren kulturatik*

- a. Zergatik birpentsatu parte-hartzea hurtzaroaren kulturatik?
- b. Parte-hartzea hurrekin. Zer aldatu nahi dugu?
- c. Hurren parte-hartzea eskubide moduan sakontzeko eta zabaltzeko planteamendua

4. *Hurrentzat parte-hartzeak dituen onurak eta hurren parte-hartzeak jendartean dituen onurak*

- a. Hurre subjektu politiko moduan ezaugarritu eta egituratu
- b. Parte hartzeko kultura berri bat sortu

5. *Hurrentzat parte-hartzeak dituen onurak eta hurren parte-hartzeak jendartean dituen onurak*

6. *Behaketa: helbi bidelagunaren lan tresna garrantzitsuenak*

ERREFERENTZIAK

O. Kokapena/ arrazoibidea

Oinherritik argi daukagu parte-hartzea dela herri hezitzaileak eraiki eta sustatzeko oinarrizko tresna. Horretan sakontzen daramatzagu 10 urte, teoria eta praktika uztartuz. Urte hauetako guztietako bizipenetatik atera ditugun ezagutzek eta esperientziak galderak, zalantzak eta kontraesanak piztu dizkigute. Horrela, azken urteetan, parte-hartzearen inguruko marko berri bat osatzeko beharra eta nahia sentitu ditugu.

Oro har, parte-hartzea esaten dugunean, parte hartzeko kultura zehatz batez ari gara, begirada jakin batetik eraiki den parte hartzeko kulturaz. Gure kasuan, helduon begietatik jardun izanaren kezka sortu zaigu; genero, arraza, nazionalitate eta klase sozial jakin batzuen begiradatik, alegia. Kokapen hori zalantzan jartzen hasi garen unean hainbat galdera hasi zaizkigu mugitzen: nola gerturatu gaitezke parte hartzeko beste kultura batzuetara? Zein desplazamendu egin behar dugu parte hartzeko beste modu batzuei leku egiteko? Nola ekar dezakegu parte-hartzearen ikuspuntu aldaketa bat gure egiteko moduetara? Nola utz dezakegu parte hartzeko beste modu batzuek kutsa gaitzaten? Nola eraiki dezakegu parte-hartze kultura berri bat haurtzaroaren kulturatik? Nola egin parte-hartzea demokratizatzailea edo eraldatzailea izan dadin?

Galdera horien bidez geure buruak berrikusteko ahaleginetan gabiltzala, gakoak iruditzen zaizkigun zenbait alderditan oinarritu gara:

Behaketa eta adi egotea

Herritarron beharrak identifikatu eta horiei erantzuna emateko asmoz, sarri parte-hartze prozesuak abiatu ohi ditugu. Prozesu horiek herritarren behar eta desiren zerrendak osatzera bideratzen dira askotan, eta parte-hartzea bera balioz husten da. Izan ere, zer behar edo nahi dugun galdetzen digutenean, gure erantzunak kutsatuta egoten dira, beharraren eta nahiaren arteko bereizketa zaila izaten baita. Gainera, mota honetako parte-hartzeetan gure nahiak eta beharrak adierazten ditugu, baina ez dugu horien gaineko ardurarik hartzen. Horrela, parte-hartzeari eraldaketarako duen indar guztia kentzen ari gara. Nola berreskuratu dezakegu parte-hartzearen

zentzu eraldatzailea? Nola pasa gaitezke Olentzerori gutuna idaztetik, eskaera arduratsuagoetara?

Herritarren beharrak identifikatzeko gakoetako bat izan daiteke behaketa egitea eta oharrak hartzea, adi egonez informazio interesgarria eskuratu baitezakegu. Parte-hartzearen zentzu eraldatzailea berreskuratu nahi badugu, beharren zerrenda osatzetik harago, elkar gurutzatzen garen uneak bilatu beharko ditugu, elkartu eta elkarrekin lan egiteko; zerbaiten parte izanez zerbait kolektiboa eraikitzeko.

Elkar topatu, ekiteko

Beraz, komunitatea eraikitzeko elkarrekin egoteak eta hortik ekiteak duen garrantzia azpimarratu nahi dugu: behar eta nahien zerrendak osatzera bideratutako parte-hartze espazioak baino, elkar topatzeko une eta gune parte-hartzaileak sortu behar ditugu. Baina, lankidetzak espazioak eraiki eta parte-hartzea izatea nahi badugu, oinarrizko berme batzuk ziurtatu behar ditugu. Gure aldetik, argi daukagu parte-hartze prozesu bat garatzeko aurrez bermatuta egon behar diren baldintzen artean hauek ezinbestekoak direla:

- Borondate politikoa
- Teknikarien inplikazioa
- Parte-hartzaileen parte hartzeko borondatea
- Parte-hartze prozesua behar bezala garatu dadin beharrezko diren baliabideak
- Parte-hartze prozesuan adosten dena egikaritzea, aurrez mugak edota joko-arauak ondo zehaztuta

Gure herrien eraikuntzarako parte-hartzearen ikuspuntu berri bat behar dugu: parte-hartzeak sinesgarria izan behar du eta horretarako harreman eta loturetatik eraiki behar dugu. Ezinbestean, beraz, behetik gorakoa izan beharko du (eta ez alderantziz). Baina, nola egingo dugu?

Galdera andana sortzen zaigu: zein da udalen edota instituzio publikoen funtzioa? Ekintza komunitarioaz hitz egiten den honetan, zein ekarpen egiten dio ekintza komunitarioak parte-hartzea

ulertzeko modu honi? Zertarako eta nola sustatu ekintza komunitarioa udalgintzatik? Beste aukera batzuei ateak irekitzeko, nola sustatu dezakegu administrazioaren lan kulturaren eraldaketa? Nola txertatu dezakegu begirada komunitarioa udalen eguneroko jardunean? Eta sailen arteko lankidetzan? Nolako antolaketa-eredua beharko genuke udaletan, modu komunitarioan harremanak izan ahal izateko?

Parte-hartzea haurtzaroaren kulturatik

Parte-hartzearen kultura berri bat sortzeko eztabaidan, gaur gaurkoz gure ekarpena parte-hartzea haurtzaroaren kulturatik birpentsatzea da. Partaidetzako mekanismoetan haurrei eta haurren egiteko moduei leku bat egitea proposatzen dugu, haurtzaroaren kultura, kultura eraldatzailea izan daitekeela sinesten dugulako.

Haurrei hitza ematean, gure herrietako subjektu parte-hartzaile moduan egituratzen eta ezaugarritzen hasten garenean, boterea lekuz aldatzeko aukera sortzen ari gara. Orain arte ikusiak eta entzunak izan ez diren ahots zein gorputzei lekua uzteko ariketa egiten ari gara. Hegemonikoa ez denari, eta, beraz, produktiboa ez denari lekua egiteak, eta bere beharretatik gure herriak birpentsatzeak, aukera berriak ireki ditzake jendarte eredu berri bat eraikitzeko.

Haurtzaroaren kultura kontuan hartzen duen parte-hartzea garatzeko, egiteko moduak zalantzan jarri behar ditugu, izan ere, haurtzaroaren kulturaren egiteko moduak ez datoz bat helduon egiteko moduekin, guztiz kontrajarriak ere izan daitezke; hor dugu erronka handiena. Prest al gaude horretarako? Gaitasuna izan badugun arren, erresistentzia askoko eremua da. Izan ere, egiteko moduak zalantzan jartzean, deserosoa den lekuan kokatuko gara, heldu bezala ditugun boterea eta pribilegioak zalantzan jarriko baitira. Motelago joan

